

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΑΙΓΑΙΟΥ

**ΑΙΓΑΙΟ 50:50 Ισότητα
Συμμετοχή**

Γυναίκες πρόσφυγες : Η έμφυλη όψη της προσφυγικής κρίσης

Τον Δεκέμβριο του 1999 η Γενική Συνέλευση του ΟΗΕ με ψήφισμά της όρισε **την 25^η Νοεμβρίου ως Διεθνή Ημέρα για την Εξάλειψη της Βίας κατά των Γυναικών**. Ως «βία κατά των γυναικών» ορίζεται *κάθε πράξη βίας λόγω φύλου που οδηγεί ή είναι πιθανόν να οδηγήσει στη σωματική, σεξουαλική ή ψυχική βλάβη των γυναικών ή να τους προκαλέσει πόνο, περιλαμβανομένων των απειλών τέτοιων πράξεων, του εξαναγκασμού ή της αυθαίρετης στέρησης της ελευθερίας, στη δημόσια ή στην ιδιωτική ζωή.*

Η βία κατά των γυναικών και των κοριτσιών αποτελεί μια από τις πιο διαδεδομένες παραβιάσεις των ανθρωπίνων δικαιωμάτων. Μπορεί να περιλαμβάνει σωματική, σεξουαλική, ψυχολογική και οικονομική κακοποίηση και υπερβαίνει τα όρια της ηλικίας, της φυλής, του πολιτισμού, του πλούτου και της γεωγραφίας. Λαμβάνει χώρα στο σπίτι, στους δρόμους, στα σχολεία, στον εργασιακό χώρο, στους τομείς των γεωργικών εκμεταλλεύσεων, στα προσφυγικά στρατόπεδα κατά τη διάρκεια συγκρούσεων.

Η έμφυλη βία αποτελεί έκφανση των ιστορικά άνισων σχέσεων εξουσίας μεταξύ ανδρών και γυναικών, που οδήγησαν στην κυριαρχία των γυναικών από τους άνδρες και τις ποικίλες διακρίσεις εναντίον τους. Και είναι βέβαιο είναι πως η βία κατά των γυναικών αποτελεί σημαντικό κοινωνικό μηχανισμό, που διατηρεί και αναπαράγει την έμφυλη ιεραρχία και ανισότητα.

Φέτος το βλέμμα μας στρέφεται στις **γυναίκες πρόσφυγες**, στις γυναίκες εκείνες που βιώνουν, προσπαθώντας να σωθούν οι ίδιες και τα παιδιά τους, μια επώδυνη εμπειρία.

Η προσφυγιά από μόνη της είναι μια επίπονη κατάσταση· η απώλεια του σπιτιού και της πατρίδας, των οικείων και των φίλων, η βίαιη διακοπή της συνέχειας ανάμεσα στο παρελθόν, το παρόν και το μέλλον, η διαρκής βίωση της απειλής του θανάτου, σε κάθε βήμα, η παρατεταμένη κατάσταση «τρανζιτ» που απ' τη μια γεννά την ελπίδα κι απ' την άλλη ματαιώνει την προσδοκία...

Μέσα σ' αυτόν τον προσφυγικό πληθυσμό, οι γυναίκες αποτελούν μια ιδιαίτερα ευάλωτη κατηγορία. Στο ταξίδι από τις πατρίδες τους προς την άλλη γη, την υποσχόμενη μια ασφαλή και καλύτερη ζωή, δεν κινδυνεύουν μόνο από την αφιλόξενη θάλασσα και τις κακουχίες της μακράς διαδρομής. Οι γυναίκες αυτές συνεχίζουν, όπως και στις χώρες τους, να αποτελούν θύματα καταπίεσης και βίας. Ας μην ξεχνάμε πως σε κάποια πολιτισμικά και θρησκευτικά περιβάλλοντα, ο σεξισμός και τα στερεότυπα γύρω από τη θηλυκότητα είναι ιδιαίτερα ισχυρά, δημιουργώντας ένα κανονιστικό πλαίσιο για την εργαλειακή εκμετάλλευση του γυναικείου σώματος και την ακύρωση της γυναικείας αυτενέργειας. Και τούτο είναι εμφανές σε πληθώρα περιπτώσεων από τον γάμο σε ανήλικη ηλικία και τον αποκλεισμό από την εκπαίδευση έως τον ακρωτηριασμό των γεννητικών οργάνων. Πέρα, λοιπόν, από την κακουχία του ταξιδιού, την αγωνία της επιβίωσης και της προστασίας των παιδιών, οι γυναίκες πρόσφυγες κινδυνεύουν

περισσότερο να γίνουν θύματα κλοπής, σεξουαλικής παρενόχλησης, κακοποίησης, βιασμού.

Ιδιαίτερα εκτεθειμένες στους κινδύνους αυτούς είναι οι γυναίκες που ταξιδεύουν μόνες τους. Η κλοπή των ελάχιστων χρημάτων που φέρουν μαζί τους και ο εξαναγκασμός σε συνουσία, προκειμένου να εξασφαλίσουν μια θέση σε μια βάρκα, είναι συνήθη περιστατικά. Πολλές από αυτές γίνονται στη διάρκεια του ταξιδιού θύματα trafficking. Οι διακινητές υπαρπάζουν τα επίσημα έγγραφα των γυναικών και τις εκβιάζουν να μην μιλήσουν, χρησιμοποιώντας και απειλές για τα παιδιά τους.

Μια αχαρτογράφητη ομάδα είναι αυτή των ασυνόδευτων ανήλικων κοριτσιών, πολύ λιγότερα από τα αγόρια, για την οποία σε αρκετές περιπτώσεις έχουν αποκαλυφθεί επώδυνα βιώματα σε εύθραυστες ηλικίες. Κορίτσια που έχουν υποστεί βιασμό ή και περιπτώσεις εγκυμοσύνης, που οι θύτες, στην πλειοψηφία τους, προέρχονταν από τα κυκλώματα διακινητών ή το ευρύτερο οικογενειακό περιβάλλον.

Ως ομάδα «υψηλού» κινδύνου καταγράφονται και οι γυναίκες που στιγματίζονται εξαιτίας του σεξουαλικού προσανατολισμού τους.

Πολλά από τα περιστατικά βίας λαμβάνουν χώρα και στα κέντρα φιλοξενίας, όπως αποκαλύπτεται. Ο συνωστισμός τόσο μεγάλου αριθμού προσφυγικού πληθυσμού στους καταυλισμούς για παρατεταμένο διάστημα αυξάνει τους κινδύνους και το αίσθημα ανασφάλειας για τις γυναίκες πρόσφυγες.

Κάποιες γυναίκες αφηγούνται αυτά που βίωσαν, συνήθως όταν φτάσουν στο τελικό τους προορισμό. Κάποιες ούτε και τότε... Οι επίσημοι φορείς και οι ανθρωπιστικές οργανώσεις ξέρουν ότι αυτές που μιλούν είναι λίγες μπροστά σε κείνες τις πολλές αμίλητες και θλιμμένες γυναικείες φιγούρες που κρύβουν η κάθε μια τη δική της ιστορία βίας, τηρώντας έναν κανόνα σιωπής στο πλαίσιο μιας εσωτερικευμένης κουλτούρας κανονικοποίησης της έμφυλης βίας.

Λέμε ΟΧΙ στη Βία κατά των Γυναικών!